

Group of States against Corruption

Groupe d'États contre la corruption

GRECO

V

s o o v i t u s e d

mari-liis.soot@just.ee

<https://www.coe.int/en/web/greco>

Paberi eesmärk on anda ülevaade GRECO soovitudest ning otsustada kõrgete ametiisikute kohta käivate soovitud täitmise eest vastutajad

GRECO on Euroopa Nõukogu korrupsioonivastane riikide ühendus. Eesti kuulub GRECOsse 1999ndast aastast. GRECOsse kuulub 49 riiki. Hindamised toimuvad vastastikuse hindamise meetodil, kus riiki hindavad nelja erineva riigi eksperdid ja GRECO sekretariaat.

GRECO V hindamisaruande teemad: kõrgete ametiisikute (valitsusliikmete ja poliitiliste nõunike ja politseinike korrupsiooni ennetamise meetmete tõhusus.)

GRECO V hindamine: taust

POSITIIVNE

Eesti korrupsioonivastane seadus on mitmekülgne, mida täiendavad ametnikele ja nn tavaametiisikutele suunatud online juhendid ja õppematerjalid.

ARENDAMIST VAJAV

Ebavõrdselt vähe tähelepanu on saanud kõrged ametiisikud, eelkõige ministrid ja poliitnõunikud, kellele pole spetsiaalseid huvide konflikti ennetamist puudutavaid käitumisjuhiseid (koodeksit) ega nõustamist/koolitust.

ARENDAMIST VAJAV

Kuigi valdkondlikke korrupsiooniriske hinnatakse, ei sisalda need kõrgete ametiisikute korrupsiooniriske.

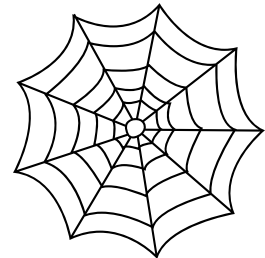
Kui üldiselt on Eestis seadusloome protsess läbipaistev, puuduvad meil lobireegleid.

POSITIIVNE

Ka politsei saab kiita viimaste aastate edusammude eest korrupsiooni vältimisel ning tugeva sisekontrolli üles ehitamisel, mis sisaldab nii riskianalüüsi kui teadlikkuse tõstmist.

ARENDAMIST VAJAV

Samas pole täna piisavalt läbipaistev politseinike väärkäitumiste uurimine ja peadirektori ametisse määramine. Aruandes tuuakse välja, et kuigi Eesti politseis on Euroopa kõrgeim naistöötajate määr (veidi üle kolmandiku), on naistel siiski piiratud võimalused karjääri teha politseis.

GRECO V hindamine: kõik soovitud

Soovitused kõrgete ametiisikute kohta

I. Poliitiliste nõunike sobivust tuleb hinnata värbamisel enne ametikohale asumist, lähtudes aususe/ eetika kriteeriumidest.

II. Riskianalüüside skooptuleb laiendada, et tuvastada kõrgete ametiisikute korruptsiooni põhjustavad tegurid.

III. Vastu võtta kõrgete ametiisikutele huvide konflikti teemalised käitumisjuhised (mis kataksid teemasid nagu kingitused, kontaktid kolmandate osapooltega, kõrvaltegevused, konfidentsiaalse info käsitlemine, töökoha vahetusega seotud piirangud) ning tagada juhiste rakendamine ja järelvalve.

IV. Briifida ministreid ja poliitilisi nõunikke ametisse astumisel aususe ja eetika teemadest ja tagada neile samal teemal ka konfidentsiaalne nõustamine.

V. Luua reeglid kõrgete ametiisikute ja kolmandate osapoolt/lobistide vaheliseks suhtluseks, avalikustada selliste kokkupuudete kontaktid ja sisu.

VI. Panna paika töökoha vahetuse reeglid/piirangud kõrgetele ametiisikutele peale ametist lahkumist.

VII. [Poliitilised nõunikud, kes on seotud ministrite otsuste tegemisega, peavad esitama huvide deklaratsiooni.](#) Kaaluda huvide deklaratsioonide esitamise laiendamist ka ministri abikaasale/elukaaslasele ja temast sõltuvatele pereliikmetele (mis ei pea tähendama avastava info avalikustamist).

Soovitused politsei kohta

I. Politsei- ja Piirivalveameti (PPA) korruptsiooni ennetust puudutavad reeglid, mis hetkel on laiali mitmes dokumendis, tuleb koondada ühte dokumenti.

II. PPA peadirektori valimiste ja ametisse nimetamise protseduuris tuleb tagada, et kõikide kandidaatide puhul arvestaks konkurentsi ja läbipaistvuse põhimõtetega.

III. Tuleb teha jõupingutusi, et naised oleksid esindatud (integreeritud) kõikidel PPA tasanditel.

IV. Võimalusel laiendada rotatsiooni põhimõtet läbi PPA, eelkõige korruptsiooniriskiga ametikohtade puhul.

V. Järelevalvet politseinike kõrvategevuste üle laiendada, eesmärgiga ennetada huvide konflikti rohkem kui vaid hangete/lepingute valdkonnas.

VI. Läbi viia uuring, mis analüüsiks politseinike tegevust peale töölt lahkumist, ning nende tulemuste valguses tagada vajadusel läbipaistvus ning vähendada huvide konflikti riski.

VII. Üle vaadata praegune järelvalve mehhanism politseinike väärkäitumise üle, ennekõike tagades sõltumatu kaebuste uurimise ning piisava läbipaistvuse selliste uurimiste läbiviimisel.

VIII. Vilepuhujate kaitset tuleks tugevdada, PPA töötajate teadlikkust ja kaitset tõsta.

